

Lâu nay chúng ta mãi chỉ nói chuyện quy hoạch lãnh thổ trên biển, trên các đảo mà ít nhất cũng cần có quy hoạch đảo.

PGS NGUYỄN CHU HẢI

Mãi chỉ có nghĩ cá nhân

*** Có tiềm năng lớn về kinh tế biển, nhưng nhiều ý kiến cho rằng kinh tế biển vẫn phát triển rời rạc, manh mún, chừa trống vắng vì tiềm năng, ông nghĩ sao?**

- Điều này đúng. Về mặt khai thác, phát triển kinh tế biển hiện nay, nhìn vào hai chỉ tiêu là GDP về kinh tế biển và hiệu suất khai thác mặt biển về biển so với những quốc gia có biển như Nhật Bản, Trung Quốc, Hàn Quốc, Thái Lan, Singapore... thì hiệu quả khai thác của chúng ta chừa trống vắng vì tiềm năng, tức còn quá thấp.

Mặt biển tính theo không gian ba chiều, tài nguyên biển tính theo bề mặt xuống tầng đáy, khi nhìn về tầng đáy và bề mặt đáy biển, lòng đất dưới đáy biển, trung bình các nước khai thác dầu khí khoảng 130 triệu USD, chúng ta chỉ khai thác được 1 triệu USD.

Ngay cả khi chừa khai thác đúng tiềm năng, nhưng gì khai thác được cũng chừa bề mặt vùng. Chúng ta đang phải đi một vòng suy thoái nguồn tài nguyên thiên nhiên rất rõ. Và sự bất cập thể chính việc phát triển của ngành kinh tế biển này lại làm mất nguồn lợi của ngành khác.

Chúng ta cũng đang phải đi một vòng thách thức quá lớn về các vấn đề môi trường biển. Tài nguyên suy giảm, suy kiệt, còn môi trường biển liên tiếp có sự cố, hiểm họa xảy ra khác thường xuyên.

*** Ông nói cách khai thác và phát triển kinh tế biển của VN chưa bền vững, bất cập. Ồ đâu và còn những giá trị tài nguyên biển nào bị bỏ ngỏ ?**

- Với hệ thống tài nguyên biển, người ta gọi đó là hệ thống tài nguyên chia sẻ, là đii t ng của nhiều ngành. Ví như vịnh Hạ Long không chỉ có du lịch, có cả kinh tế thủy hải sản, có cả hàng hải, bảo tồn thiên nhiên... tức là có rất nhiều ngành có thể phát triển kinh tế biển ở đây.

Tuy nhiên lâu nay trong quá trình phát triển kinh tế, chúng ta không xác định hết được giá trị đã dùng mà chỉ ưu tiên 1-2 ngành.

Úc là điển hình của bài học này. 36 năm trước, công viên biển của Úc đã khai thác vùng biển đó, thì tất lập công viên biển quốc tế dù ở đó có dầu khí. Họ chưa khai thác dầu khí mà chỉ khai thác những giá trị sinh thái biển, thì tất lập công viên biển. Bây giờ lái rông hàng năm của hàng tỷ USD, đó là cách khai thác khôn khéo và bền vững.

Nhìn lại trong khai thác, chúng ta chú ý nhiều đến tài nguyên vật chất. Với các dòng tài nguyên tái tạo được, nếu không chú ý gìn giữ mà chỉ khai thác những cái không tái tạo được thì chính cái tái tạo được cũng sẽ bị như hàng.

Vì thế, dù có tiềm năng những cách xử lý của ta vẫn rất lúng túng. Hay nói đúng hơn là chúng ta không nhận được hết giá trị tài nguyên của biển, mà ưu tiên chủ yếu là dùng vật chất, vẫn sẵn có. VN chưa thoát khỏi dấn vào tự nhiên. Vì vậy, nếu không có chiến lược dài hạn thì sẽ phải sẵn sàng ra ngoài biển. Như VN dùng dầu Đông Nam Á vượt than mà bây giờ phải nhập than.

Biển nhìn bằng mắt thường không thấy tiềm năng. Nếu không đưa vào khoa học, không đưa vào các bài học khai thác bằng công nghệ và các chiến lược an ninh tài nguyên quốc gia thì kinh tế biển tăng trưởng không có chất lượng.

